

Halk Psikolojisi
ve
Halk Edebiyatı
Zihnın Mitsel Anlatı Kurgusu

Dr. Harika ZÖHRE ERYILMAZ

Ankara 2024

HALK PSİKOLOJİSİ ve HALK EDEBİYATI

Zihnin Mitsel Anlatı Kurgusu

Yazar

Dr. Harika ZÖHRE ERYILMAZ

ISBN: 978-625-6444-35-5

1. Baskı

Nisan, 2024 / Ankara

Matbaa, Satış, Yayınevi, Sertifika No: 46683

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 499

Web: grafikeryayin.com

**Kapak, Sayfa Tasarımı,
Baskı ve Cilt**

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Oğuzlar Mahallesi

1396. Cadde No: 6/A

06520 Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarına aittir.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	5
TAKDİM.....	7
ÖN SÖZ.....	11
GİRİŞ.....	13

1. BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ.....	21
1.1. Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Önemi.....	21
1.2. Araştırmanın Yöntem ve Teknikleri.....	22
1.3. Araştırmanın Sınırları ve Sınırlılıkları.....	25
1.3.1. Halkların Psikolojisi.....	27
1.4. Halk Psikolojisi Çalışmaları.....	34
1.4.1. “Medical”de Halk Psikolojisi Çalışmaları.....	36
1.4.2. “Humanities”de Halk Psikolojisi Çalışmaları.....	41

2. BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN KAVRAMSAL YAPI VE ÇERÇEVESİ.....	55
2.1. Halk Psikolojisi.....	55
2.1.1. Modüler Teori.....	68
2.1.2. Kuramsal Teori.....	71

2.1.3. Benzetim Teorisi.....	75
2.1.4. Anlatı Gerçekleştirme Hipotezi.....	78

3. BÖLÜM

HALKBİLİMSEL OLARAK HALK PSİKOLOJİSİ.....	83
3.1. Halk Psikolojisinin “Ben” Oluşumuna Etkileri.....	83
3.2. Halk Psikolojisinin “Halk” Oluşumuna Etkileri.....	109
3.2.1. Hatırlamanın Gücü:	
Kolektif Hafıza/Kültürel Bellek.....	120
3.3. Halk Psikolojisinin “Anlatı” Oluşumuna Etkileri.....	137
3.3.1. Ve İlk An: Ses.....	140
3.3.2. Ses, Söz, Dua, Anlatı.....	149
3.3.3. Anlatının Döngüsellığı.....	158
3.4. Halk Psikolojisinin “Kültür” Oluşumuna Etkileri..	167
3.4.1. Mistik Deneyimden Sıradan Deneyime.....	168
3.4.2. Mistik Deneyim vs. Çocuk Beyni (İnanıcı).....	186
3.4.3. Mitsel Anlatı vs. Çocuk Beyni.....	200

4. BÖLÜM

HALK PSİKOLOJİSİ BAĞLAMINDA	
MİT KAYNAKLI DESTAN ANALİZİ.....	207
4.1. <i>Mite, Diğerlerine ve Kuramlarına</i>	
Halk Psikolojik Yaklaşım.....	207
4.1.1. Anlatı Türlerine Kısa Bir Bakış.....	207
4.1.2. Mit Kuramlarına Halk Psikolojik Yaklaşım.....	221
4.2. Yaratılış Mitolojisi İnceleme.....	228
SONUÇ.....	245
KAYNAKÇA.....	251

TEŞEKKÜR

*Bir küçücük kız çocuğu bak duruyor orada hâlâ
Anlatamam gördüklerimi o neşeli çocuğa...*

Doktora dünyasına adım attığım ilk günden bugüne, ben hep bu ânın hayalini kurdum. Çalışmalar bazen sonuç vermezken, düşünmezken; okurken, yazarken, yazamazken...

Ben bu şekilde düşünüyorum diye insanlığın da böyle düşündüğü sonucunu çıkarmaya hakkım varmış gibi davranmam. Fakat her araştırmacı ve her yazarın kendine özgü düşünme ve yazma tarzının insanlığa yeni bir pencere açtığına inanıyorum diyen Levi-Strauss'un (2018: 24) bu sözlerine katılırken; ilk ve öncelikle farklı düşünmeme, düşündüklerimi ifade etmeme, ülkemiz akademik şartları içerisinde özgür ve cesur zihinleri destekleyen, özgüvene saygı duyan doktora atam Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU'na teşekkürlerimi sunmak isterim. Aynı zamanda ifade etmek isterim ki bugün burada kendisine teşekkür etmek binlerce hoş duygumun yazının kısıtlı şekline bürünmüş hâlidir. Bu teşekkür, yüksek lisans tezimde bana nokta atışı çalışma alanımı belirlediği için, daha o günlerden manevi danışmanım olduğu için, doktora derslerinde zaman zaman duygulanıp o heyecanı bize kattığı için, farklı düşüncelere açık olduğu için; şöyle bir şey var aklımda hocam, olur mu ki acaba dediğimde bu senin dediğin "Halk Psikolojisi" bir bak bakalım diyerek bana akademide yol almamı sağlayacak ve bu yolu alacak-

ken onlarca yükü sırtımda taşımaya gerek kalmadan yol gösterdiği içindir. Ve son olarak bu teşekkür benim canım hocama bana *güvendiği* içindir.

Ekleme isterim ki akademinin fidanlarının üzerine basmak, onu kolayca yok etmek, yıkmak, ezmek hatta tüm emekleri gözyaşlarına bakmadan yakmak öylesine basittir ki... Ve fakat bu ancak basit kimselerin işidir. Oysa büyümeye yanıp tutuşan, hevesle bir damlaya muhtaç bir fidanı almak, önce yaralarını sarmak, yol erkân öğretmek, küçük bir fidan olmasına rağmen *küçüklüğüne* bakmadan, derin entelektüellik ile ona saygı göstermek ise ancak ve ancak *büyük* insanların işidir.

6 Akademiye geçen neredeyse on yıлымda, tüm bu yenilgileri, umutları, heyecanları, hayalleri ve kırıklıklarını en çok sevgili eşim Mehmet ERYILMAZ ile hissettik. İşte bu yüzden, teşekkürlerin, sevginin, güvenin, aşkın en büyüğü ona hissedilmeli.

Hayatıma dokunan, benimle heyecanlanan, üzülen, merak eden tüm dostlarıma ve elbette benim en büyük destekçilerimden, özellikle son aylardaki yoğun tempodan kızımın ve ailemin etkilenmemesi için elinden gelenin en iyisini yapan annem, anneannemiz Esin Arife ZÖHRE'ye; tezin her anında yanımda, *anlatıya dair şöyle bir şema var aklımda* deyip oracıkta karaladığım her duyguyu, düşünceyi grafik tasarıma döken abim Hakan ZÖHRE'ye teşekkür ederim.

Son olarak canım Arya'm... Oyun oynamak için *ders* çalışmalarımın bitmesini sabırla bekleyen canım kızım. Sabrın, heyecanın ve hayatımıza kattığın güzellikler için teşekkür ederim.

TAKDİM

Bilimsel araştırmalara göre insanın yeryüzündeki macerası 3.000.000 (ç milyon) yıllık... Günümüz insanıyla birebir örtüşen, bizim sahip olduğumuz fizyolojik ve psikolojik yetenek ve potansiyele sahip insan 300.000 yıldır yeryüzünde yaşamaktadır. Somut soyut her Őeye bir ad vererek i ve dış dünyasını adlandırıp keşfe çıkan sözcükleri ve onlara dayalı düşünceyi dili yaratan bunun ürünleriyle sürekli kendini donatan “kültür” ve “uygarlık”lar ortaya koyan insan ise sadece son 50.000 yıldır yeryüzünde yaşamaktadır.

7

Sözcükler ve onlara dayalı dil ve düşünce bizi biz eden ana etmen gibi yazının icadına kadar son 5.000 yıla kadar bu üretme ve biriktirme sürecimizdeki düşüncelerimizi, duygularımızı ve tecrübelerimizi kaydedebildiğimiz yegne aracımız belleğimizdir. Bu koşullar altında belleğimizi güçlendirme maksadıyla yarattığımız bilgimizi biriktiren, taşıyan, işe koşan yaşayan teknikler bütünün adıdır sözlü veya yaygın adıyla halk edebiyatımız. Günümüzün elektronik, yazılı ve benzeri son derece gelişmiş bilgi kayıt teknikleriyle kendini donatan insan bu süreci başlatan ve son 45.000 yılda eşsiz emsalsiz olan halk edebiyatını ve onun insanlık tarihindeki yerini ve rolünü unutmuşa bu nedenle de “halk edebiyatı”nı küçümseyen bir hale brnmşe benziyor.

Oysa sözcüklere bağlı dil ve düşünce bu son elli bin yılın ve biriktirilip işlenilerek düşünceye bağlı olarak ortaya koyduğumuz kültür ve uygarlıklarımız doğrudan ve

kendisi de dahil halk edebiyatının ürünüdür. Dahası ve en önemlisi bu sürecin en başından beri iç ve dış dünyamızı tek tek sözcükler yaratıp adlandırıp anlamlandırdığımızdan beri bu işlemi bütüncül olarak ele alıp işleyen ve yöneten melekemizi “zihin” olarak adlandırıyoruz. İnsan zihninin oluşum ve gelişimini ele alan ve bu süreci aydınlatmaya çalışan “bilişsel ruhbilim” (cognitive psychology) çalışmaları son zamanlarda kendisini “halk psikolojisi” (folk psychology) olarak adlandırmaktadır.

Bu bağlamda insan zihnine doğru yola çıkış dahil zihnimizin oluşumu mit (myth) ve mitlerin kökenlerini oluşturduğu anlatı ve anlatımlar, gerçek veya hayali karakter ve kahramanlarla bunlara dair her türlü tasarımları daha sonraları kalıplaşıp bürünecekleri “tür” (genre) ve “şekil” (form) meselelerinin muhteşem girdabına dalıp boğulmadan ele alıp anlatan Dr. Harika ZÖHRE ERYILMAZ'ı kutluyorum. Büyük bir zevk ve mutlulukla sizlere takdim ediyorum. Eline, diline, zihnine ve yüreğine sağlık.

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU

ÖN SÖZ

Zihnin halkbilim açısından ele alınması ve halkbilimine zihinsel bir yaklaşım olarak karşılıklı nitelendirebileceğimiz bu çalışmada zihin kuramı içerisinde halkbilimine dair olgular değerlendirilmiş; aklın zihin ile yolculuğunda halkbilimsel bakış açısı noktasında ise “*Bilme*” bildiğini bilme eyleminin *sese* ve *söze* dökülmesi çalışmamızın temelini oluşturur. Bu anlamda zihni evrimleşen insanın anlatı olmadan *bilinçli* olamadığına değinilerek *homo sapiens*'e rakip bir terim olan *homo narrative* terimi alana sunulmuştur.

Dilin öğeleri ile dinsel ve mitsel kavramlaştırmanın çeşitli biçimleri arasında öncelikle zihnin oluşum aşamalarında bireyin kendinin farkına varması (*homo sapiens*) koşullarının dilde kendini göstermesi ve dolayısıyla *mitsel* anlatıların oluşum zemini ele alınmakla birlikte, tüm bu zihinsel sürecin *ses* ile karşılaşmasından bu yana bilincin bir kültür oluşturmasına değinilmiştir.

Bu süreçte “*ben*” ve “*ben*”in kendini bulabilmesi için “*biz*” kimliğinin nasıl yaratıldığı; bu kimliğin yaratılması esnasında *hafızayı* da içine alarak kültürel belleğin oluşumuna değinilmiştir. Çalışmanın yapı taşı oluşturulan üçüncü bölümde insan zihninin anlatıyı oluşturmaya giden yolda önce *ses*, ardından *söz* ile yola devam etmesinden bahsedilirken bu süreçte sesin kutsallığı ve bu kutsallığın *mit* görünümleri değerlendirilmiştir.

Son olarak halk psikolojisinden yola çıkılarak “Arkaik İnsan Zihni ile Çocuk Zihni Benzer mi?” sorusuna mitik

ve sıradan deneyimler bağlamında yanıt bulunmuş, çocuk anlatılarının ve misel anlatının zihinde nasıl kurgulandığına değinilerek *mit kuramları* üzerinden *mitin* oluşumuna yeni bir kuram atılıp atılmayacağı tartışılmış ve *Yaratılış Mitolojisi* Halk Psikolojisi bağlamında incelenmiştir.

Dr. Harika ZÖHRE ERYILMAZ

KAYNAKÇA

- Abu-Akel AA. (2003). Neurobiological mapping of theory of mind. *Brain Research Rev*:43; 29-40.
- Akgül, Özge (2015). *Şizofrenide zihin kuramı ve empati ile 2D:4D parmak oranları arasındaki ilişki*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Klinik Sinir Bilimler Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Akbulut, Müge (2019). *Sosyal bağlamda zihin kuramı: Kültür, sosyal ortam ve hedefteki kişinin özelliklerinin rolü*. Koç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gelişim Psikolojisi Anabilim Dalı, Psikoloji Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Akkaya, Emrah (2018). *İşitme kayıplı ve tipik gelişen 4-5 yaşındaki çocukların zihin kuramı ve dil becerileri bakımından karşılaştırılması*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı, İşitme Engelliler Öğretmenliği Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Alaylı, Ayça (2015). *Türk işitme engelli çocuklarda zihin kuramı gelişimi ve alıcı dil, öz düzenleme, saldırganlık ve sosyal yetkinlik ile ilişkileri*. Koç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Almbaidheen, Mahmoud (2015). *Otizim spektrum bozukluğu tanılı çocukların ebeveynlerinde zihin kuramı bozuklukları ve semptom şiddeti arasındaki ilişkinin araştırılması*.

Genelkurmay Başkanlığı Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Askeri Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanlığı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Ankara.

Altıntaş, Merve (2014). *Çocuklar İçin Zihin Kuramı Test Bataryasının 4-5 yaş Türk çocuklarına uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Uygulamalı Psikoloji Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Altunbaş, Fatma Dilara (2017). *T travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) tanılı hastalarda zihin kuramı performansı ve atıfsal yanlılığın incelenmesi*. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

252

Assmann, Jan (2018). *Kültürel Bellek: Eski Yüksek Kültürlerde Yazı, Hatırlama ve Politik Kimlik*, 3.b., Çev. Ayşe Tekin, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Astington, J. W., & Jenkins, J. M. (1999). A longitudinal study of the relation between language and theory-of-mind development. *Developmental Psychology*, 35(5), 1311–1320.

Ayrıbaş, Başar (2017). *Obsesif kompulsif bozukluk hastaları ile şizofreni hastalarının içgörü düzeylerine göre zihin kuramı açısından sağlıklı kontrollerle karşılaştırılması*. Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, İstanbul.

Baboulene, David (2019). *Story in Mind: A Constructivist Narratology The Psychological and Linguistic Foundations to How Stories Work*, Publisher: Dreamengine Media.

Badem, Gizem (2018). *Üniversite öğrencilerinde duygusal ve bilişsel zihin kuramı özelliklerinin dikkat eksikliği ve*

hiperaktivite bozukluğuyla ilişkisinin incelenmesi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Baker, L. (1999). The MIT Encyclopedia of the cognitive sciences. *"Folk Psychology"*. Ed. Robert A. Wilson and Frank C. Keil, The MIT Press: London, 319-320.

Balak, Züleyha İclal (2016). *Ergenlerde çevirim içi oyun bağımlılığı ile somatizasyon bozukluğu ve zihin kuramı arasındaki ilişki. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.*

Barlassina, Luca and Robert Gordon (2017). *"Folk Psychology as a Mental Simulation"*, The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Summer Edition), Edward N. Zalta (ed.), 1-74.

Baron-Cohen, S. & Swettenham, J. (1997). *Theory of mind in autism: Its relationship to executive function and central coherence. Handbook of Autism and Developmental Disorders. (2.baskı). New York; John Wiley & Sons.*

Bascom, William R. (2006). *"Folklorun Biçimleri: Nesir Anlatıları"*, Halk Biliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar I. Oğuz, M. Öcal vd. çev. Nur Aktaş vd., Ankara: Geleneksel Yay. s. 113-132.

Baştuğ, Sakine (2016). *Diyarbakır ilinde yaşayan görme yetersizliği olan çocuklarla normal gelişim gösteren çocukların zihin kuramı becerileri ile yürütücü işlev becerilerinin karşılaştırılması. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı Görme Engellilerin Eğitimi Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.*

Başoğlu, Muzaffer Şerif (1943). *İrk Psikolojisi, İstanbul: Üniversite Kitabevi.*

- Batuk, Cengiz (2009). "Mit, Tarih ve Gerçeklik Sorunu Üzerine Notlar". Milet ve Nihal, İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi, C.6, s. 27-53.
- Bauman, Richard (2006). "Tür". Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar I, Halk Biliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar I. Oğuz, M. Öcal vd. çev. Hülya S. Sipahioğlu Ankara: Geleneksel Yay. s. 109-112.
- Bayat, Fuzuli (2016). *Mitolojiye Giriş*, Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Biçer, Elif (2015). *Normal ve hafif düzeyde zihinsel engelli öğrencilerin zihin kuramı ve yürütücü işlevler alt boyutlarından soyut düşünme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı, Zihinsel Engelliler Öğretmenliği Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Bilgiç, Meriç (2016). *Antropogonia İnsan Zekasının Doğal ve Kültürel Evrimi*, İstanbul: Umuttepe Yayınları.
- Bronner, Simon J. (2015). "Toward the Formulation of Folkloristic Theory of Mind: The Role of Psychoanalysis and Symbolist Approach to Tradition", *Milli Folklor*, Yıl: 27, Sayı: 108, s: 18-30.
- Brüne M. (2005). "Theory of mind" in schizophrenia: a review of the literature. *Schizophrenia Bulletin*; 31(1) :21-42.
- Brüne, M.&U. Brüne-Cohrs (2006). Theory of mind-evolution, ontogeny, brain mechanisms and psychopathology. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*. 30(4): p. 437-455.
- Büyükgöncü, Behiye (2015). *Bipolar ve unipolar hastalarında ve sağlıklı kontrollerde zihin kuramı ve bilişsel işlevlerle ilişkisi*. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Kayseri.

- Campbell, Joseph (2006). *Tanrının Maskeleri İlkel Mitoloji*, 3.b., Çev. Kudret Emiroğlu, Ankara: İmge Kitabevi.
- Campbell, Joseph (2019). *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu*, 4. b., Çev. Sabri Gürses, İthaki Yayınları, İstanbul.
- Canan, Nağme (2012). *Okul öncesi dönem çocuklarda iki dilliliğin zihin kuramı gelişimi üzerine etkisi*. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Gelişim Psikolojisi Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Canlı, Merve (2018). *Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan çocuklarda pragmatik dil, duygu tanıma ve zihin kuramı becerilerinin değerlendirilmesi*. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Carl Sagan, (2016). *Cennetin Ejderleri*, Çev. Mihriban Doğan. Say Yayınları: İstanbul.
- Cassirer, Ernst (2017). *Dil ve Mit*, Çev. Onur Kuzgun. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Cassirer, E. (2005). *Kültür Bilimlerinin Mantığı Üzerine*. Çev. Milay Köktürk, Hece Yayınları, Ankara.
- Chomsky, Noam (2018). *Dil ve Zihin*, 3.b., Çev. Ahmet Kocaman, Ankara: BilgeSu.
- Cohen, Percy S. (2014). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar*, 3.b., Mit Kuramları, Çev. Evrim Ölçer Özünel, Yay. Haz. M. Öcal Oğuz, Selcan Gürçayır Teke, Geleneksel Yay., Ankara.
- Cosmides L. (1989). "The logic of social exchange: Has natural selection shaped how humans reason?" *Studies with the wason selection task*. *Cognition*. 31(3): 187-276.
- Cüceloğlu, Doğan (2019). *İnsan ve Davranış Psikolojisinin Temel Kavramları*. 36.b., Remzi Kitabevi, İstanbul.

Çınbay, Gözde (2019). *Zihin kuramı hikâyeleri (tuhaf hikâyeler) testinin Türkçeye uyarlanması ve -12 yaş çocuklarında zihin kuramı becerilerinin incelenmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Çobanoğlu, Özkul (2004), “Kültürlerin Diyalogu veya Diyalogsuzluğu Bağlamında Halkbilimi Çalışmalarının Yeri ve Önemi”, *Türkiyat Araştırmaları*, Sayı 1, 149-164.

Çobanoğlu, Özkul (2005). *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*. 3.b., Akçağ Yayınları, Ankara.

Çobanoğlu, Özkul (2016). Türk mitolojisinin tematik yapısının oluşum çizgisi. *Bilim ve Ütopya*. Sayı: 270: s.s. 15.

256

Davies M, Stone T. (ed.) (1995). *Folk psychology: The theory of mind debate*. Blackwell Publication.

Demren, Özlem (2009). *Geleneksel halk anlatılarının çoklu zekâ kuramı çerçevesinde tahlili*. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Halkbilimi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Dundes, Alan (1980). “Who are the folk?” *Interpreting Folklore*, Blooming, Indiana University Press.

Dundes, Alan. (1999). *Holy Write As Oral Lit: The Bible as a Folklore*, Rowman & Littlefield Publishers, Maryland.

Dur, Seda (2019). *Zihin kuramı ve hafif depresyonda bilinçli farkındalığın rolü*. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Eckoldt, Matthias (2018). *Beynin ve Zihnin Kısa Tarihi Duygular ve Düşünceler Nasıl Oluşur?* Çev. Mehmet Ali Erbak, İstanbul: Say Yayınları.

- Efsane (TDK). Türk Dil Kurumu Güncel Sözlük içinde. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr>
- Eliade, Mircea (2016). Mitlerin Özellikleri. Çev. Sema Rifat, İstanbul: Alfa.
- Elhadef, Sarita (2017). *Zihin kuramı çerçevesinde dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan çocukların duygu tanıma ve diğer kişilerin zihinsel durumlarını temsil performansları*. Beykent Üniversitesi, Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Emek, Hatice (2018). *Zihin kuramı becerisi ve yalnızlık arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Üsküdar üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Erdem, Raziye (2011). *Down sendromlu ve engelli olmayan çocukların zihin kuramı becerileri ile dil becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Ertuğrul, Zehra (2011). *Zihin kuramı, dil ve çalışma belleği arasındaki gelişimsel bağlantılar*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ertuğrul Yaşar, Zehra (2016). *Zihin kuramı gelişim sürecinin incelenmesi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Etel, Evren (2012). *Yuvalarda yaşayan okul öncesi dönemdeki çocuklarda sosyal yetkinlik, zihin kuramı ve yönetici işlevler*. Koç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- Farrant, B.M., Fletche, J., Maybery, M.T. (2006). "Specific language impairment, theory of mind, and visual perspective taking: Evidence for simulation theory and the developmental role of language." *Child Development*, 77(6), 1842 – 1853.
- Fazlıoğlu, Buket (2018). *Üniversite öğrencilerinde duygusal ve bilişsel zihin kuramı özelliklerinin sosyal zekâ ile olan ilişkisinin incelenmesi*. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulamalı Psikoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Flavell, JH. (1999). "Cognitive development: children's knowledge about the mind." *Annual Rev. Psychology*, 50: 21-45.
- Flavell, J. H. (2004). Theory-of-mind development: *Retrospect and prospect*. *Merrill-Palmer Quarterly*, 50 (3), 274-290.
- Fletcher, Pc. vd. (1995). "Other minds in the brain: a functional imaging study of 'theory of mind' in story comprehension", *Cognition*. Nov; 57(2): 109-128.
- Frank, Kobayashi (2010). "Linguistic Effects on the Neural Basis of Theory of Mind", *Open Neuroimag J.*, 4: 37-45.
- Freund, Sigmund (2012). *Dinin Kökenleri*, 2. b., Çev. Ayşen Tekşen, İstanbul: Payel Yayınları.
- Freund, Sigmund (2017). *Kitle Psikolojisi*, 4.b., Çev: Kâmuran Şipal, İstanbul: Say Yayınları.
- Folk Psychology (2016). *Standford Encyclopedia of Philosophy*, <https://plato.stanford.edu/entries/folkpsych-theory/> Erişim Tarihi: 06.03.2018
- Frith CD, Frith U. (1999). Interacting minds-a biological basis. *Science*. 286(5445): 1692-1695.
- Frith U, Frith CD. (2003). Development and neurophysiology of mentalizing. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London B: Biological Sciences*. 358(1431): 459-473.

- Furtana, Sibel (2018). *7. ve 8. sınıf öğrencilerin empatik eğilimleri ile sosyal duygusal öğrenme becerilerinin zihin kuramını yordaması*. Toros Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
- Gallagher HL, Frith CD. (2003). Functional imaging of 'theory of mind'. *Trends Cognition Science*, 7(2): 77-83.
- Gallese V, Goldman (1998). Mirror neurons and the simulation theory of mind-reading, *AJTics* 2(12): 493-501.
- Goody, Jack (2011). *Yaban Aklın Evcilleştirilmesi*. Çev. Koray Değirmenci, Pinhan Yayınları, İstanbul.
- Goody, Jack (2017). *Mit, Ritüel ve Söz*, Çev. Damla Sezgi, İstanbul: Küre Yayınları.
- Goodwin, Ronnie (2018). "Theory of mind and linguistic acquisition". *Arab World English Journal (AWEJ)*, Volume 9/1. ss. 71-87.
- Goldman, Alvin I. (2012). "Theory of Mind", *Oxford Handbook of Philosophy and Cognitive Science*, Edited by Eric Margolis, Richard Samuels, and Stephen Stich, 1-25.
- Golfrey-Smith, P. (2005). "Folk Psychology as a Model". *Philosopher's Imprint*, Volume 5, No. 6. 1-16.
- Gopnik, Allison (1996). "The Scientist as Child", *Philosophy of Science*, Vol. 63, No: 4, s. 485-514.
- Göka, Erol (2017). *Türklerin Psikolojisi*, Kapı Yayınları: İstanbul.
- Güdük, Mehmet (2010). *Şizofreni hastalarında zihin kuramı becerilerinin başa çıkma tutumları ve sosyal işlevsellik ile ilişkisi*. İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastanesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Psikiyatri Anabilim Dalı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, İstanbul.
- Günay Arıkan, Ayşe (2019). *Depresif bozukluk tanılı hastalarda bağlanma biçimleri ve çocukluk çağı olumsuz yaşantılarının*

zihin kuramı becerileri ve hastalık seyri üzerine etkileri. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Ankara.

Günay Yağcı, Zehra (2019). *Şizofreni, bipolar affektif bozukluk hastalarında zihin kuramı, duygu tanıma, bilişsel işlev ve düşünce dil özelliklerinin sağlıklı kontrollerle karşılaştırılması.* Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Bolu.

Gürleyik, Sevim (2018). *Okul öncesi dönem çocuklarında zihin kuramı ve akran ilişkileri.* Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karabük.

Harari, Yuval Noah (2016). *Hayvanlardan Tanrılara Sapiens, İnsan Türünün Kısa Bir Tarihi.* Çev. Ertuğrul Genç. Kolektif Kitap: İstanbul.

Harari, Yuval Noah (2017). *Homo Deus, Yarının Kısa Bir Tarihi.* Çev. Poyzan Nur Taneli. İstanbul: Kolektif Kitap.

Herodotos (2006). *Herodotos.* Çev. Müntekim Ökmen. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

Hippokrates (2015). *Aforizmalar,* Hippokrates. Çev. Eyüp Çoraklı. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Hutto, D.D. (1997), 'The Story of the Self: The Narrative Basis of Self-Development' in *Critical Studies: Ethics and the Subject*, ed. K Simms (Amsterdam: Rodopi).

Hutto, D.D. (2008a) *Folk psychological narratives: The sociocultural basis of understanding reasons.* Cambridge, MA: MIT Press.

Hutto, D. Daniel (2008b). The Narrative Practice Hypothesis: Clarifications and Implications, *Philosophical Explorations*, Vol. 11, No. 3, 175–192.

- Hutto, D. Daniel (2009). Folk Psychology as Narrative Practice, *Journal of Consciousness Studies*, 16(6-8): 9-39.
- Hubson, P. (2004). *The Cradle of Thought: Exploring the Origins of Thinking*. New York: Oxford University Press.
- Ibn Haldûn (1999). *TDV İslam Ansiklopedisi* içinde (cilt 19, 538-543). İstanbul: TDV Yayınları.
- Işıtan, Hacer Damlanur (2018). *Görme yetersizliğinden etkilenmiş çocuklar ve gören çocukların zihin kuramı becerileri ile çalışma belleği performansları arasındaki ilişkinin karşılaştırılması*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Görme Engellilerin Eğitimi Anabilim Dalı, Özel Eğitim Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- İlhan, M. Emir (2018). *Kültürel Bellek Sözlü Kültürden Yazılı Kültüre Hatırlama, Halkbilimsel Bir Yaklaşım Denemesi*. Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- İnanç, Leman (2013). *Fibromiyalji hastalarında zihin kuramı işlevleri, simgesel, işlev ve bağlanma biçimleri arasındaki ilişki*. Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, İstanbul.
- Jellema T, Baker CI, Wicker B, Perrett DI. (2000). Neural representation for the perception of the intentionality of actions. *Brain and cognition*. 44: 280-302.
- Jung, Carl Gustav (2018). *İnsan Ruhuna Yöneliş*, 11.b., Çev. Engin Büyükinâl, İstanbul: Say Yayınları.
- Kahveci, Sinem (2016). *Borderline kişilik bozukluğunda zihin kuramı ve çocukluk çağı travması arasındaki ilişki*. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Karakaşoğlu, Seda (2019). *Okul öncesi dönemdeki görme yetersizliği olan ve gören çocukların gelişimsel oyun seviyeleri ile zihin kuramının karşılaştırmalı incelenmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Keçeli Kaysılı, Bahar (2012). *Otizm spektrum bozukluğu olan ve normal gelişen çocuklarda sözdiziminin ve sözcük dağarcığının zihin kuramı ile ilişkisinin incelenmesi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Kırtıl, İsmail Yasir (2016). *Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan çocuklarda zihin kuramı becerileri*. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Bursa.

Korkmaz, Ali (2012). *Şizofreni hastalarının çocuklarında yürütücü işlevler ve zihin kuramı incelenmesi*. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Pamukkale.

Leslie, Alan M. (1987). Pretense and representation: The origins of 'theory of mind.' *Psychological Review*, Vol. 94, No. 4, 412-426.

Levi-Strauss, Claude (2018). *Mit ve Anlam*, 4.b., Çev. Gökhan Yavuz Demir, İstanbul: İthai Yayınları.

Levy-Bruhl, Lucien (2006). *İlkel Toplumlarda Mistik Deneyim ve Simgeler*, Çev. Oğuz Adanır, Doğu-Batı Yayınları: Ankara.

Levy-Bruhl, Lucien (2018). *İlkel İnsanda Ruh Anlayışı*. Çev. Oğuz Adanır, Ankara: Doğu-Batı Yayınları.

- Malinowski, Bronislaw (2000). *Büyük, Bilim ve Din*. 2.b., Çev. Saadet Özkal, İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- Malle, Bertram F. (2002). The relation between language and theory of mind in development and evolution. *Malle, Bertram F. (2002) The Relation Between Language and Theory of Mind in Development and Evolution içinde*. ss. 265-284.
- Morgan, Henry Lewis (1994). *Eski Toplum I*, 2.b., Çev: Ünsal Oskay, İstanbul: Payel Yayınları.
- Miroglio, Abel (1973). *Halkların psikolojisi*. Çev. Samih Tiryakioğlu. İstanbul: Varlık Yayınevi.
- New Scientist (2017). *Beynimiz nasıl çalışır? Bilinen evrendeki en karmaşık cismin içinde kısa bir yolculuk*. Ed. John Murray Learning, Çev. Can Evren Topaktaş, Say Yayınları, İstanbul.
- Ong, Walter (2010). *Sözlü ve Yazılı Kültür: Sözüün Teknolojileşmesi*. Çev. Sema Postacıoğlu Banon, İstanbul: Metis Yayınları.
- Olrik, Axel (2006). "Halk Anlatılarının Epik Kuralları", *Halk Biliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar I*. Oğuz, M. Öcal vd. çev. Aziz Erkan, Ankara: Geleneksel Yay. s. 66-74.
- Ornstein, Robert E. (1990). *Yeni bir psikoloji*. Çev. Erol Göka, Feray Işık. İnsan Yayınları: İstanbul.
- Özen, Kadriye (2012). *Özel öğrenme güçlüğü tanısı almış 7-9 yaş çocukların geliştirdikleri zihin kuramı yetenekleri ile sosyal gelişimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ve sağlıklı gelişim gösteren grup ile karşılaştırılması*. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Gelişim Psikolojisi Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Özlem, Doğan (2008). *Kültür Bilimleri ve Kültür Felsefesi, Doğu Batı Yayınları*, Ankara.

- Parman, Talat (2018). "Mit, Efsane, Destan, Hikâye, Anlatı, Söz, Söylem... Sahi Neden Anlatıyoruz?", Psikomitoloji İnsanı Öykülerinde Aramak, 3.b., Ed. M. Bilgin Saydam, Hakan Kızıltan, İthaki Yayınları, İstanbul.
- Perner, J., & Davies, G. (1991). Understanding the mind as an active information processor: do young children have a 'copy theory of mind'? *Cognition*. 39(1), 51-69.
- Pettazzoni, Raffaele (2006). "Mitin Gerçekliği", Halk Biliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar I. Oğuz, M. Öcal vd. çev. M. Mete Taşlıova, Ankara: Geleneksel Yay. s. 179-186.
- Piaget, Jean (1930). *The child's conception of physical causality*. San Diego, CA: Harcourt Brace&company.
- Piaget, Jean (1929). *The Child's conception of the World*, Harcourt, Brace and Company: New York.
- 264 Platon (2000). Kratylos, Çev. Cenap Karakaya, İstanbul: Sosyal Yayınlar.
- Premack D, Woodruff G. (1978). "Does the chimpanzee have a 'theory of mind'?" *Behaviour Brain Science*, 4: 515-526.
- Ravenscraft, Ian (2019). "Folk Psychology as a Theory", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Summer Edition), Edward N. Zalta (ed.), 1-32.
- R. R. Marett (1916). "Elements of Folk Psychology Review by W. Wundt and E. L. Schaub, *Folklore*, Vol. 27, No:4, 440-442.
- Sağır, Berkant (2017). *Şizofrenide bağlanma: Zihin kuramı, sosyal işlevsellik ve çocukluk çağı travmalarıyla ilişkisi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, İzmir.
- Saluk, Reyhan Gökben (2017). "Mit ve Mitoloji", *Türk Mitolojisine Giriş*, Ed. Fatma Ahsen Turan, Meral Ozan, 3.b., Gazi Kitabevi, Ankara.

- Sancar, Burcu (2004). *Duyan ve işitme engelli çocuklarda zihin kuramı gelişimi: İletişimsel deneyimlerin etkileri*. Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: İstanbul.
- Sakarya, Ayşegül (2012). *Remisyonunda şizofreni ve bipolar bozukluk hastalarında zihin kuramı bozukluklarının iç görü ve diğer bilişsel işlemlerle ilişkisi*. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Schreiber, Jan; Tania Singer, Nikolaus Steinbeis, Angela D Friederici, and Charlotte Grosse Wiesmann (2017). "Emergence of Theory of Mind in Early Childhood." *Nature Communications* 8. Nature Publishing, Group: 1–10. doi:10.1038/ncomms14692.
- Shatz, M., Wellman, H. M., & Silber, S. (1983). The acquisition of mental verbs: A systematic investigation of the first reference to mental state. *Cognition*, 14 (3), 301–321.
- Siegfried, Andre (1961). *Milletlerin Karakterleri*, Çev. Samih Tiryakioğlu, İstanbul: Varlık Yayınları.
- Stich S. P. And Shoun N. (2003). The Blackwell Guide to Philosophy of Mind. "Folk Psychology", *Blackwell Publishing*, 235-255.
- Stuart, S. (2009). "Alvin I. Goldman, Simulating Minds: The Philosophy, Psychology and Neuroscience of Mindreading", *Minds and Machines*, 19: 279-282.
- Solso, R. B., M. K. MacLin, O. H. MacLin (2018). *Bilişsel Psikoloji*, 8.b., Çev. Ayşe Ayçiçeği Dinn, İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.
- Şahin, Berkan; Abdullah Bozkurt, Miraç Barış Usta, Muazzez Aydın, Cansu Çobanoğlu, Koray Karabekiroğlu (2019). *Zihin Kuramı: Gelişimi, Nörobiyoloji, İlişkili Alanlar*

ve Nörogelişimsel Bozukluklar, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 11 (1): 24-41.

Şen, Gülten (2015). *Görme yetersizliğinden etkilenen çocuklar ile olağan gelişim gösteren çocukların zihin kuramı becerileri ve sosyal becerileri arasındaki ilişkinin karşılaştırılması*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Bölümü Görme Engellilerin Eğitimi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Şipal, Rafet Fırat (2008). *Okul öncesi dönemde özel eğitim alan ve almayan ilköğretim 4, 5 ve 6. sınıfı işitme engelli öğrencilerin zihin kuramı kapsamında yürütücü işlevler açısından incelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Taş, Işıl (2017). *Çocuklar için felsefe eğitimi programının 48-72 aylık çocukların zihin kuramı ve yaratıcılıklarına etkisi*. Çukurova Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Adana.

Taymaz Sarı, Oktay (2011). *Zihin kuramı hikâyeleri testinin Türk çocuklarına uyarlanması ve okul öncesi dönemdeki normal gelişim gösteren, zihin engelli ve otizmlili çocukların zihin kuramı gelişimlerinin karşılaştırılması*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı Okul Öncesi Öğretmenliği Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Thukydides (2000). *Peloponnesos Savaşları*. Çev. Furkan Akdemir. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Ünal, Süheyla (2008). "Nesne İlişkileri Kuramı", *Güncel Klinik Psikiyatri*, 2.b., Ed. E. Işık, E. Taner, U. Işık. Ankara: Organon Yayınevi. s.s.19-22.

Ünübol, Hüseyin (2014). *Ağrı bozukluğunda zihin kuramı işlevinin aleksitimi ve bağlanma biçimleri arasındaki ilişki*.

Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, İstanbul.

Villier, Jill G.& Peter A. de Villiers (2014). The role of Language in Theory of Mind Development. *Top Lang Disorders* Vol. 34, No. 4, pp. 313–328.

Wimmer H., Perner J. (1983). Beliefs about beliefs: Representation and constraining function of wrong beliefs in young children's understanding of deception. *Cognition*, 13:103-128.

Vico, Giambattista (2007). Yeni Bilim, Çev. Sema Önal, Doğu Batı Yayınları, Ankara.

Vogele K, Bussfeld P, Newen A, Herrmann S, Happe F, Falkai P, Maier W, Shah NJ, Fink GR, Zilles K. (2001). Mind reading: neural mechanisms of theory of mind and self-perspective. *NeuroImage*. 14: 170-181.

Völlm BA, Taylor AN, Richardson P, Corcoran R, Stirling J, McKie S, vd. (2006). Neuronal correlates of theory of mind and empathy: a functional magnetic resonance imaging study in a nonverbal task. *Neuroimage*. 29 (1): 90-98.

Vural, Ceyda Deniz (2018). *Sosyal anksiyete bozukluğu ve yaygın anksiyete bozukluğu olan hastalarda zihin kuramı işlevlerinin karşılaştırılması*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Eskişehir.

Vrjes, Jan De (2004). "Doğa Mitolojileri Hakkında Teoriler", Çev. Gülten Küçükbasmacı, Milli Folklor, Yıl 16, Sayı 61, s: 195-202.

Wellman, H. M. (2000). *Early Understanding of Mind: The Normal Case*. S. Baron- Cohen, H. Tager-Flusberg, & D. Cohen

(Eds.) *Understanding Other Minds: Perspectives From Autism*, Oxford: Oxford University Press, 11-35.

Wundt, Wilhelm (1921). *Völkerpsychologie*, W. Engelmann, 5 c., Leipzig, 1900-1909, 10., 1911-1920; *Probleme der Völker-psychologie*, 2. y.; Alfred Kroner Verlag, Stuttgart, 1921, s. 1-37.

Yazgeç, Emre (2018). *Alkol Bağımlılığı ve Opioid Hastalarında Zihin Kuramı ve Emosyon Tanıma İşlevleri*. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, İzmir.

Yılmaz, Görkem (2016). *Sizofreni tanısı alan hastaların zihin kuramı işlevleri ve sosyal değerlendirilme kaygısı düzeyleri açısından sosyal anksiyete bozukluğu tanılı hastalar ve sağlıklı kontroller ile karşılaştırılması*. İstanbul Bakırköy Bölgesi Kamu Hastaneleri Birliği Sağlık Bilimleri Üniversitesi İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, İstanbul.

Yurttaş, Fatih (2018). *Üniversite öğrencilerin duygusal ve bilişsel zihin kuramı özelliklerinin duygusal şemalarla olan ilişkisinin incelenmesi*. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Youmans G. (2004). *Theory of Mind in individuals with Alzheimer-Type Dementia profiles*. Department of Communication Disorders, Degree of Doctor of Philosophy, The Florida State University College of Communication.

<https://tur.healthyliving-healthnetwork.com/3942269-ethnopsychology-is-...-definition-history-of-the-development-of-science-subject-of-study-methods>